

РЕШЕНИЕ

№ 94

гр. Кюстендил, 28.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – КЮСТЕНДИЛ, I СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ваня Др. Богоева

Членове: Евгения Хр. Стамова
Веселина Д. Джонева

при участието на секретаря Галина Г. Кирилова
като разгледа докладваното от Веселина Д. Джонева Въззивно гражданско дело № 20221500500350 по описа за 2022 година

Производството е по реда на Глава Двадесета „Въззивно обжалване“, чл.258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс /ГПК/.

Делото е образувано по въззивна жалба, подадена от Е. Ц. З., с ЕГН *****, с адрес в с.***, чрез пълномощника й адв.Й. Б. от АК-Кюстендил, против решение с №201 от 03.05.2022г., постановено от РС-Дупница по гр.д.№2537/2021г. по описа на съда.

С обжалвания първоинстанционен съдебен акт Районен съд – Дупница е признал за установено на основание чл.422 ал.1 във вр. с чл.415 ал.1 от ГПК и чл.79 ал.1 и чл.86 от ЗЗД, че Е. Ц. З. дължи на „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление: гр. София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.„Рачо Петков-Казанджията“ №46, сумата от 4 800.00 лева - част от неизплатена главница в общ размер на 7 517. 23 лева по сключен на 13.06.2008г. в гр.Дупница договор за потребителски кредит №FL416053 между „Юробанк И Еф Джи България“ АД (с настоящо наименование „Юробанк България“ АД), ЕИК 000694749 в качеството му на кредитор и В.К.Б., с ЕГН *****, в качеството му на кредитополучател, и Е. Ц. З. с ЕГН *****, в качеството й на съкредитополучател, вземането по който договор е прехвърлено на ищеца с договор за продажба и прехвърляне на вземания от 18.01.2021г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение в съда – 20.09.2021г., до окончателното изплащане на сумата, за която сума е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело №1829/2021г. по описа на РС - Дупница. Със същото решение Е. Ц. З. с ЕГН ***** е осъдена да заплати на „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК 131001375, направените разноски в производството в общ размер на 296.00 лева, както направените разноски в заповедното производство по ч.гр.дело №1829/2021г. по описа на РС – Дупница в общ размер на 150.00

лева.

Решението се обжалва изцяло, с оплаквания, че същото е противозаконно и напълно необосновано, при липса на допустимите доказателства и правни предпоставки, касаещи обосновката, свързана с връщане на претендирания кредит. Твърди се, че съдебният акт е постановен при съществени противоречия с процесуалните правила, вътрешнопротиворечиви мотиви, противоречие между мотиви и диспозитив и събраните писмени доказателства, базира се единствено на неправилно кредитираните и само в полза на ищеца доказателства, противоречи на основните правни положения и гражданскоправни принципи. Счита се, че необоснованите правни изводи и оскъдните фактически констатации в решението противоречат на действителното правно и фактическо положение, като решението е в разрез с действащите правни норми, гарантиращи интересите на потребителите. Поддържа се, че ДнРС е уважил исковата претенция, наместо да прогласи недействителността на договора за заем, съдържащ неравноправни клаузи относно шрифта, кредита, прекомерно завишената договорна лихва, многократно завишения годишен лихвен процент, както и общо дължимата сума в края на периода, в разрез с нормата на чл.22 от ЗПК и европейското и българското законодателство. Прави се оплакване, че процесният договор е недействителен поради липса на съгласие, противоречие със закона и неспазване разпоредбите на ЗПК, поради наличието на неравноправни клаузи в него, касаещи определянето на револвинга, крайната обща сума при прекратяване на договора, които от друга страна не били индивидуално уговорени. Твърди се, че процесният договор е бил подписан от кредитора преди, а не след клиента, каквото е било действащото правило, без на потребителя да е била дадена възможност за избор и запознаване с параметрите на одобрения заем, договорната лихва и погасителния план, връчени на клиента по-късно. Заявява се, че договорът е изготвен на шрифт под 12, с твърдение за доказаност, че шрифтът е под 10 пункта. Прави се оплакване за неправилност на решението и по отношение преценката за погасяване на вземането, поради изтичане на давността за изпълнение – 5 години от последното плащане, което е било сторено на 16.07.2015г., а вземането станало изискуемо на 16.08.2015г. и до 16.08.2020г. при липса на някакво принудително изпълнение се е стигнало до погасяване на дълга, което е било факт към датата на подаване на заявлението по чл.410 от ГПК – 20.09.2021г. Възражава се срещу извода на ДнРС, че кредитът станал изискуем с изтичане на падежа за внасяне на последната погасителна вноска и се счита за несправедливо при получен кредит към 13.06.2008г. в размер на 15 000 лева към 13.06.2018г. да се следва връщане на сума в почти двоен размер – 25 772.40 лева, при прекомерно завишена възнаградителна лихва. Във въззивната жалба е направено и оплакване за прекомерност на присъдените с атакуваното решение разноски, но след указания на съда за поясняване дали във връзка с това оплакване се заявява някакво искане, страната не е заявила такова, поради което съдът приема, че искане за изменение на обжалваното решение в частта за разноските не се заявява.

При така изложените доводи и оплаквания жалбоподателката моли отмяна на атакуваното решение и постановяване на друго такова, с което исковата претенция да бъде отхвърлена като неоснователна, с произтичащите от това последици. Претендират се разноски.

В срока по чл.263 ал.1 от ГПК насрещната страна – „ЕОС Матрикс“ ЕООД, чрез пълномощника адв.П. В. от АК-София, е депозирала отговор по въззивната жалба. Счита се, че жалбата е неоснователна, а решението на ДнРС е правилно и постановено в съответствие със събраните по делото доказателства. Поддържа се, че договорът за кредит е действителен, сключен при съобразяване на императивните законови изисквания и защита интересите на потребителя, гаранция за което се търси в обстоятелството, че договорът е бил подписан от клиента след кредитора. Изразява се съгласие с разбирането на съда, че вземането се погасява с 5-годишен давностен срок, който е започнал да тече от момента, в който вземането е станало изцяло изискуемо, а именно – на 13.06.2018г., поради което към датата

на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение този срок не е изтекъл. Прави се искане за потвърждаване на решението.

ОС-Кюстендил, след като се запозна с материалите по делото, с доводите и възраженията на страните и след като прецени поотделно и в съвкупност всички събрани по делото доказателства, в контекста на заявените във въззивната жалба оплаквания, приема за установено следното от фактическа страна:

На 13.06.2008г. между „Юробанк И Еф Джи България“ АД, с ЕИК 000694749, от една страна, и В.К.Б. и Е. Ц. З., от друга като кредитополучатели, бил сключен договор за потребителски кредит с №FL416053, по силата на който банката е предоставила на кредитополучателите потребителски кредит в размер на 15 000 лева за задоволяване на текущи нужди чрез превод на сумата по сметка на един от кредитополучателите, а именно – В.Б..

Видно от приложено към исковата молба банково бордеро от 13.06.2008г., сумата е била усвоена, чрез превод на същата по банковата сметка на В.Бачев.

Според сключения договор за потребителски кредит, кредитополучателите са се задължили солидарно да погасяват задължението си, като съгласно чл.3 ал.1 от договора, освен получената в заем сума, заплащат на банката и годишна лихва в размер на сбора на базовия лихвен процент (БЛП) на „Юробанк И Еф Джи България“ АД за потребителски кредити за съответния период на начисляване на лихвата плюс договорна надбавка в размер на 2.95 пункта, която се начислява от датата на усвояване на кредита. Уговорено е погасяването на кредита, включително дължимите лихви, да се извършва чрез заплащане на равни месечни вноски по 214.77 лева всяка, общо 120 на брой, посочени в погасителен план, с краен срок на погасяване на задължението – 13.06.2018г., като всяко плащане се извършва на 13-то число на съответния месец. ГПР по кредита е уговорен на 13.33 %.

Видно от приложени към исковата молба договор за цесия и приложение към него, на 18.01.2016г. е бил сключен договор за прехвърляне на вземания между „Юробанк България“ АД (с предишно наименование „Юробанк И Еф Джи България“ АД) и „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, по силата на който цедентът прехвърлил свои вземания на цесионера, сред които и вземането срещу ответника, произтичащо от договор за потребителски кредит с №FL416053 от 13.06.2008г., съгласно приложение към договора.

До съдлъжника Ев.З. било изпратено писмо-уведомление за сключения договор за цесия, изходящо от цедента (приложено към исковата молба), което видно от приложената обратна разписка, не е потърсено от ответницата.

Към исковата молба е представеното пълномощно, по силата на което „Юробанк България“ АД, чрез изпълнителния си директор и прокуриста си, е упълномощило „ЕОС Матрикс“ ЕООД да уведоми от името на банката всички длъжници по всички вземания на дружеството, възникнали по силата на сключени договори за кредит, които дружеството е цедирало, съгласно договор за продажба и прехвърляне на вземания от 18.01.2016г.

На 20.09.2021г. цесионерът е депозирал в РС-Дупница заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 от ГПК солидарно против В.Б. и Е. З. за следните суми, дължими по договор за потребителски кредит с №FL416053 от 13.06.2008г., вземането по който му е било прехвърлено от банката с горепосочения договор за цесия, а именно: 4 800 лева – главница, частично от 7 517.23 лева и 200 – договорна лихва, частично от 990.71 лева, начислена – претендираната част - за времето от 01.03.2018г. до 13.06.2018г. (датата, на която вземането е станало изискуемо), ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение до изплащане на вземането. По образуваното ч.гр.д.№1829/2021г. по описа на ДнРС е била издадена заповед за изпълнение на парично задължение, срещу която в рамките на предявения от закона срок Е. З. е подала възражение. След дадени от съда

указания на заявителя, в срока по чл.415 от ГПК същият е предявил настоящия иск с уточнението, че претендира установяване съществуването само на вземане за главница в размер на 4 800 лева, частично от 7 517.23 лева, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на подаване на заявлението по чл.410 от ГПК в съда до окончателното изплащане на сумата.

В производството пред ДнРС е било прието заключение на вещо лице по назначена съдебно – счетоводна експертиза, от което е било установено, че общата сума отпусната по кредита е в размер на 15 000 лева, а размерът на непогасената главница и договорна лихва към момента на подаване на заявлението по чл.410 от ГПК е на обща стойност 8 507.97 лева, от които 7 517.23 лева - главница и 990.71 лева договорна лихва за периода от м.07.2015г. до м.05.2018г. Извършени са били, според експерта, плащания за погасяване на процесния кредит за периода от 13.06.2008г. до 16.07.2015г., когато е било осъществено последното плащане, на стойност 17 264.46 лева, с която сума са били погасени: 375.00 лева - еднократна такса за обработка на документи, изплатена на 13.06.2008г.; 200.00 лева - такса управление на кредита, изплатена на 21.05.2015г.; 2 691.23 лева – сума, представляваща прехвърляне на средства по продаден кредит или издължаване на кредит №768269, изплатена на 13.06.2008г.; 3 643.99 лева - сума, представляваща прехвърляне на средства по продаден кредит или издължаване на кредит №910762 за период от 14.07.2008г. до 10.12.2009г.; 7 482.77 лева - погасени просрочени главници по кредит №FL416053 от 13.06.2008г. в периода от 10.12.2009г. до 16.07.2015г.; 2 871.47 лева - погасени договорени просрочени лихви по кредит №FL416053 за периода от 10.12.2009г. до 16.07.2015г. Вещото лице е посочило, че към датата на сключване на договора за потребителски кредит от 13.06.2008г. договорената лихва е в размер на 10 772.40 лева или общата стойност на заема по сключения договор е на стойност 25 772.40 лева. Договорената лихва, разпределена и включена за изплащане в месечните погасителни вноски съгласно изготвения погасителен план, неразделна част от договор №FL161053 от 13.06.2008г., изразена в процент е изчислена на стойност 71.82 %, или с 31.82 % по - висока от трикратния размер на законната лихва. Според вещото лице, отговорило на подобна поставена му задача, основният текст на договора за потребителски кредит FL161053 от 13.06.2008г. е подготвен и сключен с шрифт на изписване, отговарящ на №9.

При тези данни, районният съд е приел исковата претенция за допустима и изцяло основателна, съответно – намерил е направените от ответната страна възражения за неоснователни, и е уважил предявения установителен иск.

Окръжен съд-Кюстендил, като съобрази изложеното, намира от правна страна следното:

1. Относно валидността и допустимостта на първоинстанционното решение:

Въззивният съд, в съответствие с правомощията си по чл.269 от ГПК, извърши служебно проверка на валидността на решението и прецени допустимостта му в обжалваната част, в резултат на която проверка намира, че решението на РС-Дупница е валидно и допустимо. Разгледан е иск, предявен по реда на чл.422 ал.1 от ГПК, след надлежно упражнено право по чл.415 ал.1 от ГПК и предявен иск за установяване на вземането в предвидения от закона срок.

2. Относно правилността на решението:

Въззивният съд намира, че обжалваното решение е неправилно и като такова следва да се отмени изцяло, а предявеният иск – да се отхвърли като неоснователен, поради следното:

Ищецът цели да установи със сила на пресъдено нещо по отношение на ответницата, че последната му дължи заплащане на суми по договор за банков кредит, вземането по който е станало изискуемо при настъпване на крайния падеж и му е било прехвърлено от

първоначалния кредитор - „Юробанк България“ АД, с договор за прехвърляне на вземания от 18.01.2016г.

Съгласно чл.269 изр.2 от ГПК, по въпросите относно правилността на решението, въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата. В този смисъл пред настоящата инстанция не се спори относно обосноваването на изводите на ДнРС по правнорелевантните въпроси, свързани с наличието на сключен между страните договор за банков потребителски кредит, по който З. е имала качеството на кредитополучател, наред с лицето В.Б.; предоставянето на сумата, предмет на договора, възлизаща на 15 000 лева; извършеното прехвърляне на вземането по този договор от първоначалния кредитор на ищеца, тук въззиваем – „ЕОС Матрикс“ ЕООД, и съобщаването на длъжника за извършената цесия.

Спорна, с оглед наведените от въззивницата оплаквания, е действителността на договорното правоотношение за отпускане на банков потребителски кредит – изцяло, респ. на отделни уговорки в същия, в контекста на защитата на потребителя при наличие на неравноправни клаузи в договора и на императивните разпоредби на Закона за потребителския кредит, за които съдът следи и служебно.

Потребно е да се отбележи, че процесното заемно правоотношение, с оглед качеството на кредитополучателя-физическо лице, по своята правна характеристика представлява договор за потребителски кредит, за който са приложими общите правила на Закона за задълженията и договорите, правилата на специалния Закон за потребителския кредит (отм.), както и - с оглед качеството на кредитополучателя на „потребител“ – нормите на Закона за защита на потребителите.

Договорът, вземанията по който са прехвърлени на ищеца, е бил сключен при действието на Закона за потребителския кредит (отм.), поради което при преценката за основателността на иска съдът е следвало да съобрази и съответствието на договора с императивните разпоредби на този закон, по аргумент от §5 на ПЗР на действащия ЗПК. Подобна преценка е дължима и от настоящия съд, като следва да се посочи, че ДнРС не е съобразил действащите във времето различни закони и е съпоставял договора с изискванията на сега действащия ЗПК, който е бил приет около 2 години след сключване на процесния договор, поради което не е бил приложим.

Съгласно чл.6 ал.2 от ЗПК (отм.) договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма по ясен и разбираем начин, като на потребителя се предоставя екземпляр от договора. Съгласно чл.7 от ЗПК (отм.), договорът за потребителски кредит се изготвя на ясен и разбираем език и съдържа: 1. дата и място на сключване; 2. име/наименование, правноорганизационна форма, код по БУЛСТАТ или ЕИК на търговеца и адрес/седалище на кредитора; 3. име, ЕГН, постоянен и настоящ адрес на потребителя; 4. чиста стойност на кредита (подлежаща на получаване главница на кредита); 5. максимален размер на кредита, ако такъв е уговорен, или начините за неговото определяне; 6. годишен процент на разходите по кредита, които потребителят трябва да направи, за да издължи кредита, а когато неговото изчисляване не е възможно-годишен лихвен процент и всички разходи, приложими към момента на сключване на договора за кредит; 7. условията, при които посочените в т.6 разходи по кредита могат да бъдат променяни; 8. условията за издължаване на кредита от потребителя, включително размера, броя, периодичността и датите на погасителните вноски и ако е възможно, общия размер на тези плащания; 9. разходите по чл.21 ал.2, с изключение на тези, които възникват поради неизпълнение на договора от страна на потребителя; 10. елементите на общата стойност на кредита, които не са включени при изчисляването на годишния процент на разходите по кредита; когато точният размер на тези елементи е известен, те трябва да бъдат посочени в договора; когато точният размер на тези елементи не е известен, посочва се начинът на тяхното изчисляване или реалистична оценка за тяхната стойност; 11. свързаните с договора разходи, които трябва да се понесат от потребителя, ако има такива; 12. правото на потребителя да погаси предсрочно кредита,

както и условията за прекратяване на договора; 13. обезпеченията, които потребителят е длъжен да предостави, тяхната стойност, както и условията, при които могат да бъдат освободени; 14. изискуемите застраховки и разходите по тях, ако изборът на застраховател не е предоставен на потребителя. Според чл.13 от ЗПК (отм.), клаузите на договора за потребителски кредит по чл.7 и други трябва да бъдат ясно и недвусмислено формулирани, а документите, които ги съдържат, да са видими и четливи.

Съдът намира, че представения по делото договор за потребителски кредит противоречи на част от заложените от законодателя императивни изисквания към този вид договори, тъй като в същия не е посочено изрично и конкретно какъв е годишният лихвен процент, при който се сключва договора (чл.7 т.6 от ЗПК (отм.)). В чл.3 ал.1 от същия, кредитополучателите са се съгласили, че заплащат на банката годишна лихва в размер на сбора на базовия лихвен процент (БЛП) на „Юробанк И Еф Джи България“ АД за потребителски кредити за съответния период на начисляване на лихвата плюс договорна надбавка в размер на 2.95 пункта, която се начислява от датата на усвояване на кредита. Доколкото в никоя от договорните клаузи не е посочено какъв е БЛП на банката към момента на сключване на договора, то следва да се приеме, че на практика в същия липсва посочване на годишната лихва, която кредитополучателите ще следва да заплащат върху получената главница, тъй като фигурира само посочената в чл.3 ал.1 надбавка от 2.95 пункта. По този начин е нарушено и изискването на чл.13 от ЗПК (отм.), според който клаузите на договора за потребителски кредит по чл.7 и други трябва да бъдат ясно и недвусмислено формулирани, а документите, които ги съдържат, да са видими и четливи.

Съгласно чл.14 ал.1 от ЗПК (отм.), когато не са спазени изискванията на чл.6, чл.7 т.4-т.14, чл.8 ал.1, чл.9 ал.1 и чл.10 от Закона, договорът за потребителски кредит е недействителен. В настоящия случай, с оглед неспазването на чл.7 т.6 от ЗПК (отм.), е налице хипотеза на недействителност на цялото договорно правоотношение.

Предвид изложеното и само на това основание, искът подлежи на отхвърляне. Безпредметно е анализирането на останалите поставени във въззивната жалба въпроси, като следва да се посочи единствено, че изискването за минимален размер на шрифта, на който да е изписан договора за потребителски кредит, е въведено след отмяната на действията при сключването на процесния договор ЗПК.

Разпоредбата на чл.14 ал.2 от ЗПК (отм.), според която когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита, не може да бъде приложена в настоящия случай, тъй като това би било в противоречие с принципа на диспозитивното начало в гражданския процес (чл.6 от ГПК). Същата е проявление на водещия в облигационното право принцип за недопустимост на неоснователното обогатяване и на практика урежда извъндоговорно основание за връщане на главницата, различно от това, на което сумата е претендирана. Прилагането на последиците по чл.14 ал.2 от ЗПК (отм.) по почин на съда, без ищецът да е поискал връщане на чистата стойност, основано на недействителността на договора, е недопустимо.

Съобразявайки изложените доводи, въззивният съд намира, че жалбата е основателна, а атакуваното със същата решение – неправилно, поради което следва да се отмени изцяло, предявеният иск – да се отхвърли.

Относно разноските:

Решението на ДнРС следва да бъде отменено и в частта за разноските, които З. е била осъдена да заплати на дружеството, като същевременно дружеството бъде осъдено да заплати на адв.Й. Б. възнаграждение за предоставената безплатна правна помощ пред първата инстанция в размер на сумата от 600.00 лева, определена съгласно чл.7 ал.2 т.2 от Наредба 31/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

С оглед изхода от въззивното обжалване на жалбоподателката се следват разноските, сторени за заплатена държавна такса в размер на 96 лева; такива за заплащане на адвокатско възнаграждение не са били направени.

На въззиваемото дружество не се дължат разноски.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение с №201 от 03.05.2022г., постановено от РС-Дупница по гр.д.№2537/2021г. по описа на съда и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление: гр. София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.„Рачо Петков-Казанджията“ №46 против Е. Ц. З., с ЕГН *****, с адрес в с.***, иск по чл.422 ал.1 във вр. с чл.415 ал.1 от ГПК и чл.79 ал.1 и чл.86 от ЗЗД, за признаване за установено, че Е. Ц. З. дължи на „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, сумата от 4 800.00 лева - част от неизплатена главница в общ размер на 7 517. 23 лева по сключен на 13.06.2008г. в гр.Дупница договор за потребителски кредит №FL416053 между „Юробанк И Еф Джи България“ АД (с настоящо наименование „Юробанк България“ АД), ЕИК 000694749 в качеството му на кредитор и В.К.Б., с ЕГН *****, в качеството му на кредитополучател, и Е. Ц. З. с ЕГН *****, в качеството ѝ на съкредитополучател, вземането по който договор е прехвърлено на ищеца с договор за продажба и прехвърляне на вземания от 18.01.2016г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение в съда – 20.09.2021г., до окончателното изплащане на сумата, за която сума е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК по ч.гр.дело №1829/2021г. по описа на РС - Дупница.

ОСЪЖДА „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление: гр. София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.„Рачо Петков-Казанджията“ №46 да заплати на адв.Й. Б. от АК-Кюстендил, адвокатско възнаграждение в размер на **600.00 лева** (шестстотин лева) за предоставената безплатна адвокатска помощ на ответницата по иска Е. Ц. З., с ЕГН *****, с адрес в с.***.

ОСЪЖДА „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление: гр. София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.„Рачо Петков-Казанджията“ №46 да заплати на Е. Ц. З., с ЕГН *****, с адрес в с.*** сумата от **96.00 лева** (деветдесет и шест лева), представляваща сторени разноски във въззивното производство за заплатена държавна такса.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____